

Notat: Central sortering som næste skridt i dansk affaldspolitik

1. Indledning

Vi er en folkebevægelse, der arbejder for, at affaldspolitikken i Danmark bliver enklere for borgerne, mere klimavenlig og billigere for samfundet. Vi mener, at tiden er inde til at give kommunerne frihed til at vælge central sortering som alternativ til kildesortering i husstandene.

2. Baggrund og politisk proces

- I 2020 viste Rambøll, at central sortering af plast er seks gange bedre for klimaet end kildesortering
- Samme år ansøgte ti fynske kommuner om tilladelse til central sortering. Ansøgningen blev afvist af Miljøministeriet i 2023 med henvisning til EU's regler
- Ligeledes i 2020 lovede daværende miljøminister Lea Wermelin, at borgernes regning ikke ville stige med mere end 55 kroner årligt. I dag ser vi gebyrstigninger på langt over 1.000 kroner i flere kommuner
- Ministerielle svar har siden været begrundet med, at EU-forordning af 16/6 2022 forhindrer, at plast indsamlet med restaffald kan bruges til fødevareemballage, men andre anvendelser er fuldt mulige
- Professor Henrik Wenzel (SDU) har kaldt kildesortering "en absurd dyr måde at hjælpe klimaet på". Ifølge ham koster det samfundet 20.000 til 30.000 kroner at reducere ét ton CO₂ med kildesortering, når man medregner borgernes tidsforbrug og pladsbehov
- I 2025 blev et beslutningsforslag (B176) om at give kommunerne mulighed for central sortering forkastet

3. Borgernes og kommunernes perspektiv

- Ny voxmeter-måling viser, at utilfredsheden med de mange spande er stigende
- Flere lokalpolitikere har ændret holdning. Anders Storgaard (K), Frederiksberg, skiftede standpunkt efter at have set en kommunal beregning, der viste, at det kan koste op mod 23.500 kroner at spare ét ton CO₂ ved at sortere plast
- Københavns Kommune dokumenterer selv udfordringen: 68,8 procent af restaffaldet er fejlsorteret, og i de samlede henteordninger er fejlsorteringen næsten 40 procent. Trods store investeringer og byrder for borgerne når kommunen altså ikke de lovede resultater
- Mange kommuner har konkrete forslag klar, men reglerne spænder ben.

4. Hovedargumenter for central sortering

- Klima: Central sortering reducerer CO₂ langt mere effektivt
- Økonomi: Potentiale for milliardbesparelser svarende til en halv Store Bededag
- Borgernes hverdag: Enklere, færre spande, lavere gebyrer
- Kommunalt selvstyre: Frihed til at vælge lokale løsninger
- Internationalt perspektiv: Norge og Holland viser vejen.

5. Fremtidens muligheder

Affaldspolitikken må ikke låses fast i fortidens løsninger. Danmark kan skabe en ny grøn industri og blive førende på området, som vi tidligere gjorde med vindmøller.

- Teknologi: Robotter, sensorer og kunstig intelligens kan sikre høj genanvendelsesgrad
- Køkkenkværne: Biologisk affald kan håndteres mere effektivt via kloak og lokale rensningsanlæg
- AI og differentiering: Fremtidens system kan tilpasses den enkelte husstand, så antallet af spande og tømninger bliver individuelt og intelligent styret
- Innovation: At give plads til forsøg vil skabe viden, arbejdspladser og eksportmuligheder.

6. anbefalinger

- Giv kommunerne frihed til at vælge central sortering
- Iværksæt pilotprojekter med maskinel sortering i Danmark
- Genbesøg affaldsbekendtgørelsen, da flere af de forudsætninger, som lå til grund for aftalen, ikke er blevet indfriet. Nu med fokus på klimaeffekt, økonomi og borgerhensyn
- Genåbn lukkede affaldsskakte for at lette hverdagen for borgerne og understøtte central sortering
- Sørg for, at affaldspolitikken ikke styres af særinteresser, men af fælles klimamål og borgernes behov.